

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Super Leviticum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75090)

animæ etiam cum infirmitate adhuc carnis gravantur, amore tamen continuo ingressum æterni introitus observant. Moyses ergo labrum Sacerdotibus de speculis mulierum fecit: quia lex Dei lavacrum compunctionis peccatorum nostrorum maculis exhibet, dum ea per quæ sanctæ animæ superno sponso placuerunt, intuenda nobis cælestia præcepta præbent. Quibus si diligenter intendimus, internæ nostræ imaginis maculas videmus. Videntes autem maculas, in penitentia dolore compungimur. Compuncti verò quasi in labro de speculis mulierum lavamur. Tunc ergo de nobis verè compungimur, si studiosè patrum præcedentium facta pensamus, ut ex conspecta illorum gloria, in nostris nobis oculis nostra vita fordescat. Tunc verè compungimur, cum præcepta Dei studiosè persecutamur, & per hæc proficere ipsi contendimus, per quæ jam profecisse novimus, quos veneramus.

Finis Libri Exodi.

CAPITVLA LIBRI LEVITICI.

1. *Subtrahita pelle hostiæ, artus in frustra concidant Levitici.*
2. *De prolato juramento, & per oblivionem omisso.*
3. *De turture vel columba, ut retorqueatur caput ejus ad pennulas, ita ut corpori caput inhereat, &c.*
4. *Item unde supra.*
5. *Ignis in altari semper ardebit, quem nutrit sacerdos subjiciens manè ligna per singulos dies, &c.*
6. *Quod offerri per legem similia in sacrificium jubetur.*
7. *Quod cauda hostiæ in sacrificium jubetur offerri.*
8. *Quod sacerdos ex sacrificio dextrum arum jubetur accipere.*
9. *Quod pisces, qui pinnulas non habent, comedi prohibentur. Et quod qui pinnulas habent salus dare, etiam super aquam solent.*
10. *Item unde supra.*
11. *Quod si ultra apparuerit in his locis, quæ prius immacolata erant, lepra volatilis & vaga, debet igni comburi.*
12. *Vir, qui fluxum seminis patitur, immunus erit.*
13. *Non maledices surdo, nec coram cæco ponas offendiculum.*
14. *Quando ingressi fueritis terram, quam ego daturus sum vobis, & plantaveritis in ea ligna pomifera, auferetis praputia eorum, &c.*
15. *Loquere ad Aaron: Homo de semine tuo, qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium ejus, &c.*

INCIPIT EXPOSITIO SUPER LEVITICUM.

CAPUT I.

Detracta pelle hostiæ, artus in frustra concidant. Et subjiciant in altari ignem, struunt lignorum ante composita: et membra quæ cæsa sunt de super ordinantes, caput videlicet, et cuncta quæ adherent jecori, intestinis, et pedibus loris aqua.

PELLEM hostiæ subtrahimus, cum a mentis nostræ oculis superficiem virtutis amovemus. Cujus artus in frustra concidimus, cum distinguentes subtiliter ejus intima, membratimque cogitamus. Curandum ergo est, ne cum mala vincimus, bonis lascivientibus supplantemur, ne fortasse fluxa prodeant, ne incircumspecta capiantur, ne per errorum viam deserant, ne per lassitudinem fracta, antea laboris meritum perdant. In cunctis enim vigilanter debet se mens circumspicere, atque in ipsa circumspectionis suæ providentia perseverare. Sed inter hæc sciendum est, quod idcirco nonnunquam impulsu illicitæ cogitationis affligimur: quia in quibdam terrenæ conversationis actibus, quamvis licitis, libenter occupamur. Cumque vel in minimis terrena actio per desiderium tangitur, crescente contra nos antiqui hostis fortitudine mens nostra non minima importunitate tentationis inquinatur. Unde & Sacerdos legis membra hostiæ per frustra concisa: caput atque ea, quæ circa jecur sunt, jubetur ignibus cremare: pedes verò atque intestina hostiæ prius aqua diluere. Nos quippe ipsos sacrificium Deo offerimus, cum vitam nostram cultui divino dedicamus. Qui membra hostiæ per frustra concisa super ignem ponimus, cum vitæ nostræ opera, virtutibus distinguentes immolamus, Caput, atque ea, quæ juxta jecur continentur, incendimus: cum in sensu nostro, quo omne corpus regitur, atque in occultis desideriis flammâ divini amoris ardemus. Et tamen præcipitur ut pedes atque intestina hostiæ laventur. Pedibus enim terra tangitur: Intestinis verò stercorea gestantur: quia plerumque jam ex desiderio in æternitatem succendimur, jam toto devotionis sensu ad appetitum nostræ mortificationis inhiamus. Sed quia adhuc terrenum præ infirmitate aliquid agimus, nonnulla etiam, quæ jam subegimus, illicita in corde toleramus. Cumque cogitationes nostras immunda tentatio inquinat, quid aliud quam intestina hostiæ sterces portant? Sed ut comburi debeant, laventur: quia nimirum necesse est, ut immundas cogitationes timoris fletus diluat, quas in acceptione sacrificij supernus amor incendat. Et quidquid mens vel de experto certamine, vel de conversationis pristina memoria patitur, lavetur; ut tantò suavius in conspectu sui spectatoris ardeat, quantò cum ei adfiteri cœpit, nil terrenum secum, nil lubricum in ara suæ orationis imponat.

CAPUT II.

De prolato juramento, et per oblivionem omisso per Moysen dicitur: Offerat agrum de gregibus, sive capram, orabitque pro eo sacerdos, et pro peccato ejus. Sin autem non potuerit offerre pecus, offerat duos turtures, vel duos pullos columbarum.

unum pro peccato, et alterum in holocaustum.

De modo reparandæ vitæ.
In expos. B.
1. b. l. 12. c. 4.
paulo post principium usque ad finem.

Itramentum namque proferre, est voto nos divinæ servitutis alligare. Et cum bona opera promittimus, bene nos facere spondemus. Cum verò abstinentiam cruciatumque carnis nostræ vovemus, malè ad præsens nos nobis facere juramus. Sed quia nullus in hac vita ita perfectus est, ut quamlibet Deo devotus sit, inter ipsa quantumcumque pia vota non peccet, pro peccato agna offerri, sive capra præcipitur. Quid enim per agnam, nisi activæ vitæ innocentia? Quid per capram, quæ in summis sæpe extremisque pendens rupibus pascitur, nisi contemplativa vita signatur? Qui ergo se conspiciat promissa ac proposita non implisse, ad sacrificium Dei sese studiosius debet, vel innocentia boni operis, vel sublimi pastu contemplationis accingere. Et bene agna de gregibus, capra verò offerri de gregibus non jubetur: quia activæ vita multorum est, contemplativa paucorum. Et cum hæc agimus, quæ multos agere, & egisse conspicimus, quasi agnam de gregibus damus. Sed cum offerentis virtus ad agnam capramque non sufficit, in remedio penitentis adiungitur, ut duo columbarum pulli, vel duo turtures pro cantu gemitus habent. Quid ergo per duos columbarum pullos vel duos turtures, nisi duplex penitentia nostræ gemitus designatur? Ut cum ad offerenda bona opera non assurgimus, nosmetipsos dupliciter desicemus: Quia & recta non fecimus, & prava operati sumus. Unde & unus turtur pro peccato, alter verò offerri in holocaustum jubetur. Holocaustum namque totum incensum dicitur. Unum ergo turturem pro peccato offerimus, cum pro culpa gemitum damus: de altero verò holocaustum facimus, cum pro eo quòd bona negleximus, nosmetipsos funditus succedentes, igne doloris ardemus.

CAPUT III.

Levit. 5, b

De turture vel columba, qua pro peccato offertur, jubetur, ut caput ejus retorquetur ad pennulas, ita ut collo caput inhaereat, et non penitus abrumptur.

De permiffi sacrificij mysterio, & de unitate sanctæ Ecclesiæ in suo constituta capite Redemptore nostro, etiam ex gloria passionis ejus.
Homil. 7. in Ezech. paulo ante med.

Ephes. 1.

Quid in hac oblatione turturis, vel columbæ, quæ pro peccato jubetur offerri, atque ut post mortem hostiæ corpori caput inhaereat, nisi Mediatoris nostri persona signatur? Redemptoris enim nostri mors ad conjunctionem sui corporis, id est, Ecclesiæ valuit, non ad separationem. Mediator etenim Dei & hominum, id est, caput omnium nostrum, & vera emundationis hostia, unde pro nobis mortem pertulit, inde nobis veriùs inhaeret. Post sectionem ergo caput turturis suo corpori inhaeret: quia Christum ab Ecclesia, nec mors interveniens dividit. Persecutores igitur peregerunt hoc, quod perniciosè moliti sunt. Intulerunt mortem, ut ab eo absunderent fidelium devotionem. Sed inde fides crevit, unde hanc se extinguere infidelium crudelitas credidit. Cumque se existimarunt ejus miracula persequendo abscondere, hæc nimirum compulsi sunt nesciendo dilatare. Quis namque caput nostrum est, nisi Redemptor generis humani? De quo scriptum est: *Ipsam dedit caput super omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius.* Quem cum Judæi persequerentur, nomen ejus delere de terra conati sunt. Cumque eum crucifixum & sepulchrum viderent, eum se ab amore omnium divisisse crediderunt. Sed caput turturis & incisum est, & tamen à suo corpore abscissum non est: quia ex eo quòd pro nobis mortem pertulit, omnes nos sibi veriùs in ipsa sua morte conjunxit. Et per hoc quòd se nostris oculis visi-

biliter subtraxit, nostris se mentibus invisibiliter radicavit. Caput ergo turturis incisum adhæsit corpori: quia pro nobis quidem Redemptor noster passus est, sed à nobis separatus non est.

CAPUT IV.

Item unde supra.

Hi, qui juxta historiam voluerunt accipere usque dum verum sacrificium veniret, in ipsa litteræ expletione tenuerunt, in quo nos sacrificio, si morale aliquid quaeramus, invenimus. Nos enim ipsi in omnipotentis Dei sacrificio esse turtur debemus, ita ut caput nostrum retorquetur ad pennulas, id est, sensus ad virtutes. Non enim immeritò per caput mentem intelligimus: quia sicut caput corpus, ita mens actiones regit. Sed caput collo inhaereat, & non funditus abscindatur: quia videlicet mens nostra carnis delectatione incidenda est; sed à carnis cura necessaria incidenda non est. Hinc enim scriptum est: *Carnis curamne feceritis in desideris.* Quæ ergo in desiderijs fieri prohibetur, proculdubio in necessitate conceditur. Caput ergo turturis ex parte abscissum sit, & ex parte collo inhaereat; ut, sicut dictum est, & à voluntate carnis mens nostra incisã sit, & tamen à necessitate non sit abscissa.

De modo tenende vitæ active.
Homil. 7. in 1. 2. c. b.

Rem. 3. d

CAPUT V.

Ignis in altari semper ardebit, quem nutrit Sacerdos subjiciens manè ligna per singulos dies. Et imposito holocausto de super adolebit adipem pacificorum.

Ignis est iste perpetuus, qui nunquam deficiet de altari. Altare Dei est cor nostrum, in quo jubetur ignis semper ardere: quia necesse est ex illo ad Deum charitatis flammam indefinenter accendere. Cui per singulos dies Sacerdos ligna subjiciat, ne extingatur. Omnis enim fide Christi præditus, membrum utique summi Sacerdotis effectus est, sicut cunctis fidelibus Petrus Apostolus dicit: *Vos autem genus electum, regale Sacerdotium.* Et sicut Joannes Apostolus dicit: *Fecisti nos Deo nostro regnum & Sacerdotium.* Sacerdos ergo in altari ignem nutriendis quotidie ligna subjiciat, id est, fidelis quisque ne in eo charitatis flamma deficiat, in corde suo tam exempla præcedentium, quàm sacræ Scripturæ testimonia congerere non desistat. Nam quasi quædam fomenta igni dare, est in exercitatione charitatis vel exempla patrum, vel præcepta Dominica ministrare. Quia enim interna novitas nostra ipsa quotidie hujus vitæ conversatione veterascit, ignis iste adhibitis signis nutriendus est, ut dum per usum se nostræ vultustatis extenuat, per patrum testimonia & exempla reviviscat. Et bene illic præcipitur ut manè ligna per dies singulos congerantur. Hæc quippe non fiunt, nisi cum nox cæcitatibus extinguitur. Vel certè quia manè prima pars diei est, postpositis cogitationibus vitæ præsentis, hoc priori loco quisque fidelium cogitet, ut quod in se jam jamque quasi deficit, quibus valet nisibus studium charitatis inflammet. Ignis enim iste in altari Domini, id est in corde nostro citius extinguitur, nisi soletur adhibitis exemplis Patrum, & Dominicis testimonijs repararet. Bene autem illic subjungitur: *Et imposito holocausto, de super adolebit adipem pacificorum.* Nam quisquis in se hunc ignem charitatis accendit, semetipsum utique holocaustum de super imponit: quia omne vitium, quod in se malè vivebat, exurit. Cum enim cogitationum suarum interna considerat, & vitam reprobam per immutationis gladium mactat, in ara se sui cordis imposuit, & igne charitatis accendit.

De nutritio divino amore, & servanda cordis innocentia.
In expos. B.
1. b. l. 12. c. 7.
paulo post principium.
1. Petr. 2. b.
4. cor. 1. b.

accendit. De qua hostia pacificorum adipēs redolent: quia interna novæ vitæ impinguatio, pacem inter nos & Dominum faciens, odorem de nobis suavissimum reddit. Quia verò eadem charitas in cordibus electorum inextinguibilis manet, atque illic subditur: *Ignis est iste perpetuus, qui nunquam deficiet de altari.* Nunquam profectò de altari ignis iste deficiet: quia etiam post hæc vitam eorum mentibus fervor charitatis accrescit. Æterna quippe contemplatione agitur, ut omnipotens Deus quò magis visus fuerit, eò amplius diligatur.

CAPUT VI.

Item unde suprâ.

Levit. 6. b

De zelo cordis habendo. Homil. 12. in Ezech. an. re. in. 7. sal. 6. b. Levit. 6. c.

QUOD offerri per legem similia in sacrificium jubetur. Nullum omnipotentii Deo tale est sacrificium, quale zelus animarum. Hinc enim Psalmista ait, *Zelus domus tuæ comedit me.* Quantum verò fixura cordis, quæ per spirituales zelum agitur, omnipotentem Dominum placat; apertè ostenditur, cum offerri per legem similia in sacrificium jubetur. De qua scriptum est: *In sartagine oleo confersa frigaretur, offerretque eam validam in odorem suavissimum Domino Sacerdos, qui patri jure successerit, & tota cremabitur in altari.* Tunc enim similia in sartagine frigitur, cum mundâ mens justî, per zeli sancti ardorem crematur. Quæ conspergi oleo præcipitur: quia enim Græcè misericordia, *ἔλεος*, dicitur, non immeritò per oleum misericordia designatur, quæ in conspectu omnipotentis Domini ardet & lucet. Conspergatur ergo oleo mens quæ in sartagine frigitur: quia in sancti zeli districtione necesse est, ut ex misericordiæ virtute, & ardeat, & clarescat. Amat enim eundem ipsum quem insequi videtur. Unde & calida in odorem suavissimum Domino offerri præcipitur: quia si amorem zelus non habet, ea, quæ in sartagine offertur, calorem similia amittit. Et notandum quis eam offerre præcipitur, videlicet Sacerdos qui patri jure successerit. Ille enim Sacerdos patri jure succedit, qui esse se omnipotentis Dei filium moribus demonstrat, atque à nobilitate intima operum suorum ignobilitate non discrepat. Quæ in altari tota cremari præcipitur, ut videlicet holocaustum fiat. Holocaustum enim totum incensum dicimus. Unde & in translatione altera hæc eadem similia, quæ in sartagine frigitur, holocaustum fieri jubetur. Hoc autem inter holocaustum & sacrificium distat, quia omne quidem holocaustum sacrificium est, non omne sacrificium holocaustum. Sunt enim multa bona, quæ aguntur sacrificia, sed holocausta non sunt: quia totam mentem in amore spirituali minimè incendunt. Qui enim sic operantur ea, quæ Dei sunt, ut tamen ea, quæ sunt saculi, non relinquunt, nimirum sacrificium & non holocaustum offerunt. Qui autem cuncta quæ mundi sunt deserunt, & totam mentem igne divini amoris accendant, hi nimirum omnipotenti Domino sacrificium & holocaustum faciunt. Similia itaque in sartagine, est munda mens justî in zeli spirituali afflictione, quæ per sollicitudinem animarum frigitur, & non solum sacrificium, sed etiam holocaustum Domino esse deputatur.

CAPUT VII.

Quòd cauda hostiæ in sacrificio jubetur offerri.

Levit. 6. d

De perseverantia boni operis.

QUID in cauda, nisi finis est corporis? Et ille bene immolat, qui sacrificium boni operis usque ad finem debite perducit actionis. Cauda ergo bestia S. Greg. Tom. III.

A in altari offerri præcipitur; ut videlicet omnino, cum incipimus, etiam perseveranti sine compleamus.

Hom. 25. in Evang. paulo post principium.

CAPUT VIII.

Quòd Sacerdos ex sacrificio, dextrum armum, ac separatam jubetur accipere.

Levit. 7. d

QUID est quòd Sacerdos ex præcepto legis, non solum dextrum armum, sed etiam separatam jubetur accipere, nisi ut non solum sit ejus operatio utilis, sed etiam singularis? Nec inter malos tantummodò, quæ recta sunt, faciat, sed bene quoque operantes subditos sicut honore ordinis superat, ita etiam morum virtute transcendat Cui in elu quoque pectusculum cum armis tribuitur, ut quòd de sacrificio præcipitur sumere, hoc de semetipso Auctori discat immolare. Et non solum pectore quæ recta sunt cogitet, sed spectatores suos ad sublimia armis operis invitet. Nulla præsentis vitæ appetat, nulla pertimescat. Blandimenta mundi respectò intimo terrore despiciat, terrores autem considerato internæ dulcedinis blandimento contemnat.

De custodia Sacerdotalis officij. Reg. 1. 1. ep. 24. post Princ.

CAPUT IX.

QUOD pisces, qui pinnulas non habent, ab esu fidelis populi prohibentur. Et quòd pisces, qui pinnulas squamarum habent, dare salus etiam super aquas solent.

Levit. 11. b

QUID ergo pennatis piscibus, nisi electæ animæ figurantur? Quæ profectò solæ in caelestis Ecclesiæ corpus transeunt. Quæ modò virtutum pinnulis fultæ, saltus dare per caeleste desiderium sciunt, ut superna contemplatione appetant, quamvis in seipsis iterum ex mortali carne dilabantur.

De desiderio electorum spirituales virtutes. In expos. E. Job. 1. 5. c. 8. in med.

CAPUT X.

Item unde suprâ.

PISCES, qui habent pinnulas, saltus dare super aquas solent: soli ergo in electorum corpore quasi pisces transeunt, qui in eo quòd imis deserviunt, aliquando ad superna conscendere mentis saltibus sciunt; ne semper in profundis curarum lateant, & nulla eos amoris summi quasi liberi aëris aura contingat. Qui ergo rebus temporalibus occupantur, tunc bene exteriora disponunt, cum sollicitè ad interiora confugiunt: cum nequaquam foris perturbationum strepitus diligunt, sed apud semetipsos intrus in tranquillitatis sinu requiescunt.

CAPUT XI.

Si ultra apparuerit in his locis, quæ prius immaculata erant, lepra volatilis et viaga, debet igni comburi.

Levit. 13. g

ALiquando quædam nos malè egisse cognoscimus, atque hæc à nostro opere vitamus, sed ipsa nobis culpa aliis actibus surrepit, quæ prius nos in aliis tenebat. Nam sunt nonnulli, qui carnali immunditiæ subjecti, ad semetipsos considerantes redeunt, reatum suæ pravitatis agnoscunt. Camque se ab immunda actione correxerint, statim de castitatis bono stulta elatione gloriantur, & quos prius immunditia operis tenebat in corpore, postmodum immunditia elationis tenet in cogitatione. Quid

De alterantibus in reprobamente virtutibus. Hom. 10. in Ezech.

Pp

EGO I M n. 3

itaque istos, nisi lepra volatilis possidet, quæ vestimentum plenè non deseruit, sed in eo locum mutavit? Vestimentum quippe sanctæ Ecclesiæ unusquisque fidelis est. Unde ei per Prophetam dicitur: *Vivo ego, dicit Dominus, quia omnibus his velut ornamento vestieris.* Lepra ergo volatilis & vaga vestimentum tenet, quando eam animam, quæ esse fidelis cernitur, per immutatum vitium culpa possidet. Si quis enim habet, is in hoc mundo divitiis fortasse superbiat, sed ab ore prædicantis cuncta hæc peritura esse audiens, ea, quæ possidet, pauperibus dispergat: de ipsa verò distributione elationem in corde habeat: quia prius hunc elatio pertinet, postmodum per largitatem tenuit, lepra, ut diximus in vestimento locum mutavit. Alius immoderatis, indisciplinatisque ineptæ lætitiæ verbis est deditus, qui dum fortasse à prædicatore corripitur, gravi sensu se coercere studet, ne dissoluto gaudio lætetur: sed sæpe dum plusquam debet à gaudio restringitur, animus in iram vertitur, & sua ei tristitia iracundiæ stimulos excitat, atque constrictam mentem furoris aculeo perturbat. Quia ergo vitium ineptæ lætitiæ per immoderatam continentiam ad iracundiæ vitium transit, lepra vaga & volatilis locum quem tenebat, desinit, & quem non tenebat, occupavit.

CAPUT XII.

Levit. 15. a Vir, qui fluxum seminis patitur, immundus erit.

Quid est sermo, nisi semen? Qui dum ordinatè emittitur, audientis mens quasi concipientis uterus, ad boni operis prolem fœtatur: Si verò importunè defluit, emittentem polluens generandi virtutem perdit. In mente quippe audientis semen secuturæ cogitationis, est auditæ qualitas locutionis: quia dum per aures sermo concipitur, cogitatio in mente generatur. Nam si semen sermo non esset, de prædicante Paulo nequaquam Athenienses dicerent: *Quid sibi vult seminivertibus hic dicere?* De quo & Lucas dicit: *Ipse enim erat dux verbi.* Semen ergo usus propaginis dicatum incompetenter fluens, cetera membra coinquinat, cum sermo, per quem in audientium sensibus nasci scientia debuit, si inordinatè prodeat, etiam quæ rectè senserit, fœdat. Qui ergo fluxum seminis sustinet, immundus asseritur: quia multiloquio subditus eo se inquinat. Quod si ordinatè promeret, prolem rectæ cogitationis edere in audientium corde potuisset. Dumque incautus per loquacitatem defluit, non ad usum generis, sed ad immunditiam semen fundit. Unde & Paulus quoque cum discipulum de instantia prædicationis admoneret, dicens: *Testificor coram Deo & Christo Iesu, qui iudicaturus est vivos & mortuos, per adventum ipsius & regnum eius: Prædica verbum, in ista opportunè, importunè; Diſturus importunè præmisit opportunè: quia scilicet apud auditoris mentem ipsa sua utilitate se destruit, si habere importunitas opportunitatem necesse sit.*

CAPUT XIII.

Levit. 19. Non maledices surdo, nec coram cæco pones offendiculum.

Surdo maledicere, est absenti non audienti derogare. Coram cæco ponere offendiculum, est discretam quidem rem agere, sed tamen ei, qui lumen discretionis non habet, scandali occasionem præbere.

CAPUT XIV.

Levit. 19. e Quando ingressi fueritis terram, quam ego daturus sum vobis, & plantaveritis in ea ligna pomifera, auferetis præputia eorum. Poma, quæ germinant, immunda erunt vobis, nec edetis ex eis.

Ligna pomifera sunt opera virtutibus fœcunda. Præputia itaque lignorum auferimus, cum de ipsa inchoationis infirmitate suspecti, primordia nostrorum operum non approbamus. Poma autem quæ germinant, immunda ducimus, nostris que christus non aptamus: quia cum primordia boni laudantur operis, dignum est, ut hoc animum non pascat operantis; ne, dum accepta laus suaviter carpitur, fructus operis intempestivè comedatur. Qui ergo inchoatè virtutis ab humano ore laudem receperit, quasi plantati ligni ante tempus pomum comedit. Hinc per Psalmistam Veritas dicit: *Vanum est vobis ante lucem surgere, surgite postquam sederitis.* Ante lucem quippe surgere, est priusquam claritas æternæ retributionis appareat, in præsentis vitæ nocte gaudere. Sciendum ergo prius est, ut post rectè surgamus: quia quisquis nunc se sponte non humiliat, nequaquam hunc sequens gloria exultat.

CAPUT XV.

Levit. 11. e Loquere ad Aaron: Homo de semine tuo per familias qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium eius. Ubi & repente subiungitur. Si cæcus fuerit, si claudus, si vel parvo & grandi & torto naso, si fracto pede, vel manu, si gibbus, si lippus, si albuginem habens in oculo, si jugem scabie, si impetiginem in corpore, vel tæherniosus.

Considerandum valde est, quia cum causam populi electus præful suscipit, quasi ad ægrum medicus accedit. Cujus, si adhuc in opere passionibus vivunt, quia præsumptione percussum mederi poterit, qui in facie vulnus portat? Ille ergo, ille modis omnibus debet ad exemplum vivendi pertrahi, qui cunctis carnis passionibus moriens, jam spiritualiter vivit. Qui prospera mundi postposuit. Qui nulla adversa pertimescit, qui sola interna desiderat. Cujus intentioni bene congruens, nec omnino per imbecillitatem corpus, nec valde per contumeliam repugnat spiritus. Qui ad aliena cupienda non ducitur, sed propria largitur. Qui per pietatis viscera citius ad ignoscendum flectitur, sed nunquam plus quàm deceat ignoscens, ab arce rectitudinis inclinatur. Qui nulla illicita perpetrata, sed perpetrata ab aliis, ut propria deplorat. Qui ex affectu cordis alienæ infirmitati compatitur, sicque in bonis proximi sicut in suis profectibus lætatur. Qui ita se imitabilem ceteris in cunctis, quæ agit, insinuat, ut inter eos non habeat quod saltem de transactis mens erubescat. Qui sic studet vivere, ut corda proximorum quoque corda arentia, doctrinæ valeat fluentis irrigare. Qui orationis usu & experimento jam didicit, quòd obtinere à Domino, quæ poposcerit, possit. Hinc est quòd superna voce horum vitia per corpora infirma signantur, dum ad Moysen Dominus dicit: *Loquere ad Aaron, homo de semine tuo per familias, qui habuerit fœ-*

Levit. 21. c. maculam, non offerat panes Domino Deo suo, nec A
accedat ad ministerium eius. Ubi & repente subjun-
gitur: Si cæcus fuerit, si claudus, si vel parvo vel
grandi & torto naso, si fracto pede, vel manu, si gib-
bos, si lippus, si albuginem habens in oculo, si jugem
sc. biem, si impetiginem in corpore, vel ponderosus.
Cæcus quippe est, qui supernæ lumen contemplatio-
nis ignorat. Qui præsentis vitæ tenebris pressus, dum
venturam lucem nequaquam diligendo conspicit,
quo egressum operis porrigat, nescit. Hinc etenim
1. Reg. 2. b. prophetante Anna dicitur: Pedes sanctorum suorum
servabit, & impij in tenebris conticescent. Claudus
verò est, qui quidem quò pergere debeat aspicit, sed
per infirmitatem mentis vitæ viam perfectè non va-
let tenere, quam videt. Qui ad virtutis statum dum
fluxa consuetudine non erigitur, quod per desiderium
innititur, illic gressus operis efficaciter non sequun-
1. Hebr. 12. d. tur. Hinc etenim Paulus dicit: Remissas manus &
dissoluta genua erigite, & gressus rectos facite pedibus
vestris, ut non claudicans quæ erret, magis autem sa-
netur. Parvo autem naso est, qui ad tenendam men-
suram discretionis idoneus non est. Naso quippe o-
dores fœtoresque discernimus. Rectè ergo per na-
sam discretio exprimitur, per quam virtutes eligi-
mus, delicta reprobanus. Unde & in laude sponsæ
1. Cant. 7. b. dicitur: Nasus tuus sicut turris, quæ est in Libano.
Quia nimirum sancta Ecclesia, quæ ex causis singulis
tentamenta prodeant, per discretionem conspicit, &
ventura vitiorum bella ex alto deprehendit. Sed sunt
nonnulli, qui dum æstimari hebetes nolunt, sæpe se
in quibusdam inquisitionibus plusquam necesse est
exercentes, ex minima subtilitate falluntur. Unde hic
quoque subditur, vel grandi & torto naso. Nasus et-
enim grandis & tortus, est discretionis subtilitas im-
moderata: quæ dum plusquam decet excreverit, ac-
tionis suæ rectitudinem ipsa confundit. Fracto autem
pede vel manu, est qui viam Dei pergere omnino non
valet, atque à bonis actibus funditus exors vacat,
quatenus hæc non ut claudus saltem cum infirmitate
teneat, sed ab his omni modo alienus existat. Gib-
bos verò est, quem terrenæ sollicitudinis pondus de-
primat, ne unquam ad superna respiciat, sed solis his
quæ in infimis calcantur, intendat. Qui & si quando
aliquid ex bono patriæ celestis audierit, ad hoc ni-
mimum pervertæ consuetudinis pondere prægrava-
tus, cordis faciem non attollit. Quia cogitationis sta-
tum erigere non valet, quem terrenæ usus sollicitudi-
nis curvum tenet. Ex horum quippe specie Psalmita
dicit: Incurvatus sum, & humiliatus sum usquequa-
que. Quorum culpam quoque per semetipsam Veri-
tas reprobanus ait: Semen autem, quod in spinis ceci-
dit, hi sunt qui audierunt, & à sollicitudinibus, & di-
vitibus, & voluptatibus vitæ euntes suff. canitur, & non
referunt fructum. Lippus verò est, cujus quidem in-
genium ad cognitionem veritatis emicat, sed tamen
hoc carnalia opera obscurant. In lippis quippe ocu-
lis pupillæ sanæ sunt, sed humore defluente infirma-
tæ palpebræ grossescunt. Quæ quia infusione crebro
atteruntur, etiam acies pupillæ vitiat. Et sunt non-
nulli, quorum sensum carnalis vitæ operatio fauciat,
quia videre recta subtiliter per ingenium poterant,
sed usu pravorum actuum caligant. Lippus itaque
est cujus sensum natura exacuit, sed conversationis
pravitas confundit. Cui bene per Angelum dicitur:
1. Apoc. 3. d. Collyrio inunge oculos tuos ut videas. Collyrio qui-
pe oculum ut videamus inungimus, cum ad cognos-
cendam veri luminis charitatem, intellectus nostri
aciem, medicamine bonæ operationis adjuvamus.
Albuginem verò habet in oculo, qui veritatis lucem
videre non sinitur: quia arrogantia sapientiæ, seu
justitiæ cæcatur. Pupilla namque oculi nigra videt,
albuginem tolerans nil videt: quia videlicet sensus
humanæ cogitationis si stultum se, peccatoremque
intelligit, cogitationem intimæ claritatis apprehen-
dit: Si autem candorem sibi justitiæ seu sapientiæ
S. Greg. Tom. III.

tribuit, à luce supernæ cognitionis excludit, & ed
 claritatem veri luminis nequaquam penetrat, quò se
 apud se per arrogantiam exaltat. Sicut de quibusdam
 dicitur: *Dicentes enim se esse sapientes, stulti facti*
 sunt. Jugem verò habet scabiem, cui carnis peti-
 lantia sine cessatione dominatur. In scabie etenim
 fervor viscerum ad cutem trahitur, per quam rectè
 luxuria designatur: quia si cordis tentatio usque ad
 operationem profilit, nimirum fervor intimus usque
 ad cutis scabiem prorumpit, & foras jam corpus
 fauciat: quia dum in cogitatione voluptas non reprimi-
 tur, etiam in actione dominatur. Quasi enim cutis
 pruriginem Paulus curabat abstergere, cum dice-
 bat: *Tentatio vos non apprehendat, nisi humana:*
 ac si aperte diceret: Humanum quidem est, in corde
 B tentationem perpeti: dæmoniacum verò est, in ten-
 tationis certamine, & in operatione superari. Im-
 petiginem quoque habet in corpore, quisquis avari-
 tia vastatur in mente: quæ si in parvis non com-
 pescitur, nimirum sine mensura dilatatur. Impeti-
 go quippe sine dolore corpus occupat, & absque
 occupati tædio excrecens membrorum decorem fæ-
 dat: quia & avaritia captivam animam dum quasi
 delectat, exulcerat: dum adipiscenda quæque cogi-
 tationi objicit, ad inimicitias accendit, & dolo-
 rem in vulnere non facit: quia æstuanti animo ex
 culpa abundantiam promittit. Sed decor membro-
 rum perditur, quia aliarum quoque virtutum per
 hanc pulchritudo depravatur, & quasi totum corpus
 exasperat: quia per universa vitia animum supplantat,
 Paulo attestante, qui ait: *Radix omnium malo-*
 rum est cupiditas. Ponderosus verò est, qui turpitu-
 dinem non exerceat in opere, sed tamen ab hac cogi-
 tatione continua sine moderamine gravatur in men-
 te. Qui nequaquam quidem, usque ad opus nefari-
 um rapitur, sed ejus animus voluptate luxuria, sine
 ullo repugnationis obstaculo delectatur. Vitium
 quippe est ponderis, cum humor viscerum ad viriliã
 labitur, quæ profecto cum molestia dedecoris intum-
 escunt. Ponderosus ergo est, qui totis cogitatio-
 nibus ad lasciviam desluens, pondus turpitudinis
 gestat in corde: & quamvis prava non exerceat ope-
 re, ab his tamen non evellitur mente, nec ad usum
 boni operis in aperto valet assurgere, quia gravat
 hunc in additis pondus turpe. Quisquis ergo quolibet
 horum vitio subicitur, panes Domino offerre
 prohibetur, ne profectò diluere aliena delicta non
 valeat is, quem adhuc propria devastant.

Finis libri Levitici.

CAPITVLA LIBRI NUMERI.

1. **Q**uod Nazarei capillos nutriunt, quos post votum in igne sacrificij ponunt.
2. **Q**uod Moyses crebro tabernaculum intrat, & exit.
3. **Q**uod Levitæ omnes pilos carnis suæ radere jubentur.
4. **Q**uod Levitæ ab anno xxv. ministrare præcepti sunt.
5. **Q**uod Moyses in rebus dubiis crebro ad tabernaculum redit.
6. **F**ac tibi duas tubas argenteas ductiles, &c.
7. **P**rosciscimur ad locum, quem Dominus daturus est nobis: Veni nobiscum, ut bene faciamus tibi.

Pp ij